

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ВК 1.3.(М.2) МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ВК 1.3.(М.2) Міграційні процеси в сучасній Україні
Статус дисципліни	Вибіркова. Мейджор 2. «Соціальна робота в умовах надзвичайних ситуаціях соціально-політичного характеру (міграції, еміграції)»
Рівень вищої освіти, форма навчання	Перший (бакалаврський), денна форма
Освітньо-професійна програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рік навчання, семестр	3-й рік (5 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Логвиненко Вікторія Михайлівна, к. філос. наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
E-mail	v.logvynenko@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/enrol/index.php?id=2747
Консультації	Згідно з розкладом консультацій кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук

2. Анотація до курсу

Зміст навчальної дисципліни «Міграційні процеси в сучасній Україні» спрямований на вивчення феномену міграції. Курс покликаний забезпечити всебічне вивчення основних аспектів міграційних процесів (соціально-економічного, історико-демографічного, етнокультурного, правового) з використанням світового та вітчизняного практично-прикладного досвіду сучасного регулювання міграційних процесів; формування комплексної системи знань щодо тенденцій міжнародних міграційних процесів, соціальних проблем, пов'язаних із станом міжнародної міграції.

3. Мета і завдання курсу

3.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Міграційні процеси в сучасній Україні» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із загальними закономірностями міграційних процесів в сучасному соціумі та усвідомлення змісту соціальної роботи з мігрантами; сприяти становленню полікультурної компетентності майбутніх соціальних працівників.

3.2. Завдання:

- розкриття сутності, змісту та особливостей міграційних процесів;
- розкриття ретроспективних особливостей формування сучасних міграційних рухів;
- вивчення теоретико-методологічних основ соціального дослідження міграцій населення;
- виявлення прикладних аспектів дослідження міграцій населення.

3.3. Компетентності:

Загальні компетентності

- ЗК03 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК04 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК07 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК08 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- ЗК09 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК15 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК 04. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади
- ФК 07. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці
- ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення
- ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері

3.4. Програмні результати навчання:

- РН 01. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами
- РН 02. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань
- РН 04. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
- РН 08. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях
- РН 09
- РН 18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів
- РН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень
- РН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

- РН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований і складається з 8 тем, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає проведення 2 контрольних контрольних робіт. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально та у групі ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	4,5 кредити / 135 академічних годин, з яких: лекцій –32 годин, практичних – 32 годин, самостійної роботи –71 година.
Форми навчання	лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (у тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у поза аудиторний час з подальшою їх перевіркою на семінарських заняттях).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
5-ий семестр					
Тема 1. Міграція як суспільно-політичний феномен	17	4	4		9
Тема 2. Виклики сучасної міграції	17	4	4		9
Тема 3. Формування та розвиток міграційної політики: Україна та світ	17	4	4		9
Тема 4. Особливості міграційних процесів в Україні	17	4	4		9
Тема 5. Інтелектуальна, трудова міграція та соціальна безпека	17	4	4		9
Тема 6. Сучасні міграційні процеси і соціальне сирітство	17	4	4		9
Тема 7. Міграція: проблема толерантності	17	4	4		9
Тема 8. Діяльність міжнародних організацій в питаннях міграції	16	4	4		8
Усього годин за семестр	135	32	32		71
Усього годин	135	32	32		71

Інформаційний обсяг дисципліни

Тема 1. Міграція як суспільно-політичний феномен. Історичний ракурс дослідження феномену «міграція». Основні теоретичні підходи до вивчення міграцій. Суть і особливості міграції як соціально-політичного процесу. Поняття «міграційна динаміка», «міграційний маршрут», «міграційна мотивація». Вимушені переселенці (особи, переміщені усередині країни) і особи, які шукають притулку. Дефініція «міграційні процеси». Наукові підходи до вивчення міграційних процесів (демографічний, економічний, юридичний, соціологічний, історичний, психологічний, історико-біологічний). Теорія «трьох стадій» міграційного процесу. Причини та наслідки міграцій, її вплив на соціально-економічний розвиток країн-донорів та країн-реципієнтів. Соціокультурні тенденції міграції. Сутність етнічної міграції. Імміграція як джерело функціонування поліетнічних суспільств. Нові міграційні меншини: мовні, релігійні.

Тема 2. Виклики сучасної міграції. Міграційні виклики в умовах глобалізації і трансформації світової спільноти. Проблеми міграції, біженців, транснаціоналізму в сучасному світі. Міграція та її види. Типологія міграцій (міграція на ПМЖ, трудові міграції, вимушені міграції). Поняття «мігрант», основні категорії мігрантів. Поняття «біженець» у міжнародному праві. Міграційні потоки та напрямки. Нелегальна міграція та реадмісія. Міжнародні угоди у сфері реадмісії. Стандартна та прискорена процедури реадмісії. Заклади утримання мігрантів. Пункти тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні. Пункти тимчасового розміщення біженців. Визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

Тема 3. Формування та розвиток міграційної політики: Україна та світ. Сутність та завдання міграційної політики. Теоретико-методологічні основи аналізу міграційної політики. Міжнародно-правові стандарти у сфері міграції. Активізація міжнародного діалогу та глобальної співпраці. Конвенція ООН про статус біженців (1951 р.) та Протокол 1967 р. Формування міграційної політики ЄС. Основні напрями спільної міграційної політики. Загальноєвропейські підходи до інтеграції мігрантів. Зовнішньополітична складова міграційної політики. Протидія міграційній кризі та напрями удосконалення міграційної політики ЄС. Протидія міграційній кризі та напрями удосконалення міграційної політики ЄС. Заохочення повернення мігрантів на батьківщину та сприяння їх реінтеграції. Формування та розвиток політики України у сфері міграції на сучасному етапі. Євроінтеграція як чинник удосконалення міграційної політики України.

Тема 4. Особливості міграційних процесів в Україні. Міграційні потоки з України. Актуальні статистичні дані щодо кількості людей, що виїхали до сусідніх країн з початком повномасштабної війни у 2022 році. Війна в Україні як виклик однієї з найбільших міграцій. Кризи у світі через потужний притік мігрантів, фінансове та продовольче навантаження на країни, що приймають, релігійне та культурне протистояння, соціальне навантаження, трансформація трудового та людського потенціалу. Проблеми внутрішньої міграції в Україні.

Тема 5. Інтелектуальна, трудова міграція та соціальна безпека. Зовнішня інтелектуальна міграція як складова трудової міграції. Концепції інтелектуальної міграції. Негативні наслідки міграції: демографічні наслідки, культурні наслідки, економічні наслідки, соціальні та соціально-психологічні наслідки, зовнішньополітичні наслідки, наслідки, розташовані у площині індивідуальної безпеки людини. Зниження інтелектуального рівня населення як у короткотерміновій, так і довготерміновій перспективі; втрату пріоритетів науково-технічного розвитку суспільства; посилення відставання від розвинених країн світу. Позитивні результати інтелектуальної міграції для України: сприяння інтеграції України в міжнародний ринок праці; ослаблення тиску безробіття на національному ринку праці, зниження соціальної напруги в

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

суспільстві; надання можливості реалізувати свої здібності за кордоном, підвищити рівень кваліфікації, ознайомитися із світовим досвідом, поліпшити матеріальне становище і інвестування коштів у вітчизняну економіку через створення спільних підприємств із іноземними засновниками; підвищення світового рейтингу України як демократичної, вільної й відкритої держави.

Тема 6. Сучасні міграційні процеси і соціальне сирітство. Концептуалізація міграційних процесів, їхня класифікація та вплив на функціонування сучасної сім'ї. Соціальне сирітство як соціокультурний феномен. Соціальне сирітство як наслідок міграційних процесів у сучасній Україні. Соціолого-статистичний аналіз соціального сирітства в контексті трудової міграції у сучасному українському суспільстві. Специфіка та вплив трудової міграції батьків на повсякденне життя дітей. Зарубіжний досвід та шляхи оптимізації превентивних заходів щодо профілактики поширення явища соціального сирітства в Україні.

Тема 7. Міграція: проблема толерантності. Етнокультурна та етноконфесійна різноманітність соціумів як наслідок масштабних переміщень мігрантів. Значення терміну «толерантність». Використання терміну «толерантність» в ідеології і політиці, у сферах міжпартійних, міжетнічних, міжконфесійних і відносин. Політичний та психологічний виміри толерантності. Міграція і толерантність в українському суспільстві. Проблеми з соціальною адаптацією мігрантів, їх життєзабезпеченням, освітою, медичним обслуговуванням тощо. Дестабілізації суспільства, міжетнічна напруга. Розробка програм, які підвищують ефективність адаптації й соціокультурної інтеграції їх в суспільство.

Тема 8. Діяльність міжнародних організацій в питаннях міграції. Міжнародні організації з питань мігрантів та біженців. УВКБ ООН, Агентство ООН у справах біженців як глобальна організація, захисту прав та побудові кращого майбутнього для біженців, вимушено переміщених громад та осіб без громадянства. Мета, структура та функції УВКБ ООН. Участь УВКБ ООН у розробці національного законодавства стосовно прав біженців, шукачів притулку та осіб без громадянства. Співпраця УВКБ ООН з Урядом України. Програми невідкладної допомоги. Допомога у вигляді непродовольчих товарів.

6. Завдання для самостійного опрацювання

З метою закріплення отриманих практичних навиків, здобувачі освіти виконують індивідуальні завдання. Тематика індивідуальних завдань відображені у електронному освітньому середовищі «Віртуальний університет». Індивідуальне завдання – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань студентами у процесі навчання. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладача. Відповідно інноваційним технологіям навчання, різновидністю індивідуальних занять є індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ). Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Етноси та міжкультурна комунікація» є видом обґрунтування індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу.

7. Методи навчання

Основні форми організації навчання: лекції, семінарські заняття із поточним контролем, виконання індивідуальних завдань, тематична контрольна робота, консультації.

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні і практичні (аспект передачі і сприймання навчальної інформації); індуктивні та дедуктивні

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

(логічний аспект); репродуктивні та проблемно-пошукові (аспект мислення); самостійної діяльності (аспект управління умінням).

2. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усний, письмовий, тестовий.

3. Логічні методи навчання – моделювання, абстрагування, аналізу і синтезу, формалізації, індуктивний, дедуктивний.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Комп'ютери на базі процесорів Intel Pentium Gold G5400, компоненти програмного забезпечення MS Office 365 (Teams, PowerPoint, Word, Excel,), електронне освітнє середовище «Віртуальний університет» (на базі платформи Moodle).

9. Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_b_zhd_nova_redakciya_10.2020.pdf та «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf.

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має за мету перевірку засвоєння здобувачами вищої освіти знань з дисципліни «Міграційні процеси в сучасній Україні». Для поточного контролю якості знань здобувачів вищої освіти використовуються такі форми: усні опитування та індивідуальні відповіді на семінарських заняттях; підготовка оглядів сучасної спеціальної літератури; тестування за окремими темами курсу; підготовка рефератів (презентацій) до семінарських занять.

Оцінювання результатів поточного контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються викладачем при виставленні підсумкової оцінки за диференційований залік.

Вид робіт	Формат проведення та критерії оцінювання
Тестові завдання	З метою самоконтролю засвоєних знань, курсом передбачено проходження 8 тестових завдань до кожної теми у електронному курсі «Віртуального університету». За виконання кожного тесту можна отримати 1 бал.
Контрольна робота	Курсом передбачено виконання 2-х контрольних робіт. Типові завдання та критерії оцінювання наведені у електронному курсі «Віртуального університету». За виконання кожної контрольної роботи можна отримати до 5 балів.
Робота на семінарському занятті; самостійна робота	Оцінювання здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД». За роботу на 16 семінарських заняттях можна отримати до 32 балів.

Підсумковий контроль

**Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук**

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку з використанням електронного навчального середовища «Віртуальний університет».

Допуск до семестрового контролю здійснюється за умови виконання здобувачем двох контрольних робіт у середовищі «Віртуальний університет».

Семестровий контроль (залік) проводиться у формі тестування в електронному навчальному середовищі Віртуальний університет (50 тестових завдань закритого типу з вибором однієї правильної відповіді). На виконання відводиться 50 хв. (1x50).

Підсумкова семестрова оцінка обчислюється як сума балів поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою і переводяться в національну (чотирибальну) шкалу (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, для заліків – “зараховано”, “не зараховано”).

Підсумкова семестрова оцінка			
Поточний контроль (50 балів)			Семестровий контроль (диференційований залік) (50 балів)
Семінарські заняття (32 бали)	Контрольна модульна робота (10 балів)	Тестові завдання до тем (8 балів)	
			Підсумкове тестування – 50 балів (50x1 бал)

Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, поданих у наступній таблиці.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсowego проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
36-50	FX	незадовільно	не зараховано
0-35	F		

10. Політика курсу

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochnosti_ta_korpo.pdf

Академічні очікування від здобувачів – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов’язкове відвідування і виконання практичних занять та завдань самостійної роботи.

Політика щодо термінів виконання завдань та ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються у електронному курсі «Віртуального університету».

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи:

- заборгованість із поточного контролю;
- заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом проходження тестових завдань та виконання контрольних робіт згідно із тематичним планом курсу. Ліквідація заборгованості з підсумкового контролю організовується в форматі перездачі диференційованого заліку.

Дотримання принципів академічної доброчесності: роботи (завдання) виконуються здобувачами самостійно, ідеї та ініціативи інших авторів використовуються лише при належно оформленню цитуванні.

Поведінка в аудиторії – неприпустимо запізнення та користування телефоном на заняттях, за винятком виконання громіздких обчислень та використанні додаткових програм в освітніх цілях; повага до думки інших колег; дотримання норм культури мовлення та ін.

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

1. **Івацук І. О.**, Стахова Н. В., Живко М. А. Міжнародні міграційні процеси : навчальний посібник. Тернопіль. : ЗУНУ. 2022. 204 с.
2. **Імміграція і транснаціоналізм:** навчальний посібник / Анакіна Т.М., Гай-Нижник П.П. та ін.; за ред. П.В.Токаря. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 372 с.,
3. **Малиновська О.** Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. Київ: НІСД. 2018. 472 с.
4. **Марченко О. М.** Етнологія народів світу : навч. посіб. для студентів гуманітар. ф-тів і ВНЗ /; Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кропивницький : ПОЛІМЕД-Сервіс, 2019. 380 с.

11.2. Додаткова:

1. **Бльок Н. В.** Трудова міграція населення України та її причини: монографія. Львів: Левада, 2022. 219 с
2. **Коваліско Н. В.**, Ілик Х. В. Сучасні міграційні процеси і соціальне сирітство: соціологічний дискурс [Текст] : монографія. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : Ліга-Прес, 2019. 234 с.
3. **Коваль Г.В.**, Логвиненко В.М. Етнічна толерантність соціального працівника: особливості та прикладні аспекти. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2020. Вип. 1., С. 87-94.
4. **Логвиненко В.** Роль соціального працівника в процесі соціокультурної інтеграції мігрантів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Транскордонна безпека: політико-правовий, соціально-економічний, гуманітарний та екологічний вимір» Львів, 2017, С.89-91.
5. **Павлюк С.** Енциклопедичний словник понять і термінів з етнології [Текст] /НАН України, Ін-т народознавства. - 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : Ін-т народознавства НАНУ, 2020. 447 с.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

6. **Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів XXI століття.** [У. Я. Садова та ін. ; наук. ред. У. Я. Садова ; пер. Н. О. Зайшла] ; Міжнар. орг. праці [та ін.]. Львів : [б. в.], 2019. - 108, [1] с
7. **Українське суспільство: міграційний вимір** / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2018. 396 с
8. **Kennedy V. Beyond Race: Cultural Influences on Human Social Life.** 2018. <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/beyond-race-cultural-influences-on-human-social-life>
9. **Key migration terms.** IOM UN Migration. URL: <https://www.iom.int/keymigration-terms>

11.3. Інформаційні ресурси:

1. **Віртуальний університет ЛДУБЖД.** [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. **Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.** [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. **IOM UN Migration.** Available at: <https://www.iom.int/>
4. **Open Textbook Library.** Available at: <https://open.umn.edu/opentextbooks/>

Розглянуто на засіданні кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
протокол від «28» серпня 2023 р. № 1

РОЗРОБНИК

Доцент кафедри соціальної роботи,
управління та суспільних наук
кандидат філософських наук, доцент

Вікторія ЛОГВИНЕНКО

«28» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри соціальної роботи,
управління та суспільних наук, доктор
педагогічних наук, доцент

Андрій ЦЮПРИК

«28»серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Соціальна робота»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
кандидат історичних наук, доцент

Емілія КОСТИШИН

«28» серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового
інституту психології та соціального захисту,
кандидат педагогічних наук

Ірина БАБІЙ

«28»серпня 2023 р.

Дата актуалізації*					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					